

Popa (BNR): România are un deficit de forta de munca persistent si mai sever decât media UE

România are un deficit de forta de munca persistent si mai sever decât media Uniunii Europene, cel mai acut manifestându-se la ocupatii cu competente elementare, dar persista si în IT&C, stiinte, inginerie si sanatate, sustine Cristian Popa, membru al Consiliului de administratie al BNR, într-o postare pe rețeaua LinkedIn.

"Se vorbeste mult în ultima perioada despre imigratie. De departe cea mai interesanta analiza pe aceasta tema o gasiti în cel mai recent Raport asupra Inflatiei al BNR, într-o caseta dedicata pietei muncii. Concluzia principala este ca România are un deficit de forta de munca (adica o oferta insuficienta sau nepotrivita fata de nevoile/cerintele posturilor) persistent si mai sever decât media UE. Fenomenul se vede în sondaje si în indicatorii de tensionare ai pietei muncii: 40% dintre companii considera lipsa personalului calificat ca fiind o problema presanta", a subliniat Cristian Popa.

El a mentionat ca "acest deficit loveste atât la baza, cât si la vârful", iar cel mai acut se manifesta la ocupatii cu competente elementare, dar si în domenii precum IT&C, stiinte, inginerie si sanatate.

"Paradoxal, piata muncii este, în acelasi timp, relativ tensionata (cu deficit de forta de munca), dar si dispune de rezerve importante. Asta pentru ca avem una dintre cele mai mici rate de participare a fortei de munca din UE (deci oameni care ar putea, dar, cel puțin formal, nu muncesc, mai ales în rândul tinerilor, al femeilor si al minoritatii rome) si una dintre cele mai mari rate ale tinerilor care nu au un loc de munca, nu urmeaza o forma de învățământ si nici nu participa la activitati de formare profesionala. Demografia nu ne este favorabila: ponderea persoanelor vârstnice a urcat la 20% în 2024 (fata de 16% în 2013), vârsta mediana este aproape 44 de ani (era 40,5 ani în 2013), iar populatia totala e proiectata sa scada cu aproape 10% până în 2035. Surprinzator, nu întinerim. Iar îmbatrânirea populatiei influenteaza în mod direct oferta de forta de munca disponibila pe termen mediu si lung", sustine Popa.

Revenind la migratie, dupa mai bine de doua decenii de migratie net negativa, România a trecut pe plus în 2022-2023, a precizat oficialul BNR.

"Asta nu înseamna ca toti românii s-au întors acasa sau ca au încetat sa mai plece, dar fenomenul s-a temperat, au început sa mai si revina acasa. În medie, au emigrat (plecat) peste 200.000 de persoane anual în ultimii 10 ani. Dar, în 2023, România a avut circa 324.000 imigranti (persoane sosite). Doua mecanisme au contribuit: majorarea si mentinerea din 2022 a contingentului anual de lucratori non-UE la 100.000 si revenirea unei parti a diasporei dupa pandemie", a adaugat Cristian Popa.

Asadar, numarul imigrantilor a crescut în special datorita lucratorilor proveniti din Nepal, Sri Lanka, Vietnam si alte state non-UE (în general, muncitori necalificati care apartin tarilor în curs de dezvoltare sau cei plecati din Ucraina) si mai puțin din UE, în timp ce emigrarea îi priveste adesea pe lucratorii calificati, sustine Popa.

"Migratia net pozitiva este o corectie de piata utila (apare când cererea de munca e ridicata, iar salariile si conditiile de trai sunt atractive), dar se putea si mai bine. Ideal era sa putem retine muncitorii calificati, sustinând productivitatea, însa chiar si asa cum este, migratia net pozitiva este de preferat migratiei net negative. Analiza prezinta mai multe solutii/politici de rezolvare pe termen mediu si lung", își încheie Cristian Popa postarea pe LinkedIn.

Potrivit celui mai recent raport al BNR, cu toate ca exista unele semnale de ameliorare, deficitul de forta de munca ramâne o problema presanta, pregnant structurala, care poate fi rezolvata doar pe termen mediu si lung prin politici active în plan social, de la îmbunatatirea calitatii sistemului de învățământ si a capacitatii acestuia de a livra candidati cu o pregatire corespunzatoare cerintelor angajatorilor la îmbunatatirea calitatii vietii, astfel încât decizia de a avea copii si de a ramâne în tara sa devina naturala.

"Provocarile actuale ale pietei muncii, conturate în contextul celei de a patra revolutii industriale - aflata în plina desfasurare -, graveaza în jurul integrarii noilor tehnologii bazate pe inteligenta artificiala, manipularii bazelor mari de date, robotizarii si automatizarii procesului de productie. Resursa umana este din ce în ce mai cautata pentru înzestrari necesare unor activitati care solicita mai mult decât competentele elementare. În acest context, devine esentiala rezolvarea problemelor structurale analizate, în special în ceea ce priveste calitatea actului educational si migrarea fortei de munca înalt calificate, pentru a forma si conserva o baza de candidati rezilienta (capabila sa faca fata provocarilor actuale), cu implicatii asupra majoritatii indicatorilor macroeconomici, de la potential de crestere si competitivitate la stabilitatea preturilor", arata analiza BNR.

Potrivit cercetarii, îmbatrânirea populatiei si variatiile în structura populatiei pe grupe de vârsta influenteaza în mod direct oferta de forta de munca disponibila pe termen mediu si lung. În România, populatia cu vârsta de cel puțin 65 de ani a înregistrat o crestere constanta începând cu anul 2013, extinzându-se cu aproape 17% pâna în 2024.

Astfel, ponderea persoanelor vârstnice a ajuns la 20% din totalul locuitorilor în 2024 (fata de 16,3% în 2013), în timp ce vârsta mediana a urcat la aproape 44 de ani comparativ cu 40,5 ani în 2013.

Desi populatia totala si-a stopat declinul în ultimii ani, proiectiile demografice realizate de Eurostat anticipeaza o reducere de aproape 10% pâna în 2035, se mentioneaza în raport.

"Unele evolutii pozitive se observa totusi la populatia tânara: ponderea persoanelor cu vârsta de pâna la 15 ani s-a îmbunatatit începând cu anul 2017, mentinându-se peste media UE si în perioada recenta. Desi rata negativa a sporului natural s-a restrâns în ultimii doi ani, aceasta ramâne înca sub nivelul înregistrat în anul anterior izbucnirii pandemiei COVID-19, si anume -4,4% în 2023 fata de -3,1% în 2019 (la aceleasi momente, media europeana se plasa la -2,6%, respectiv -1,1%). Desi, per ansamblu, raportul de gen evidentiaza o usoara predominanta a femeilor în populatie (în 2024, numarul acestora a fost cu aproape 6% mai mare decât cel al barbatilor), analiza pe grupe de vârsta arata ca, pâna la 55 de ani, barbatii sunt majoritari", se mai precizeaza în raport.

Cu toate ca parcursul demografic actual, vizibil atât în plan national, cât si la nivelul altor tari europene, pare sa afecteze sustenabilitatea ofertei de forta de munca, exista premise pentru atenuarea tendintelor. În acest sens, la sfârșitul anului 2023, Comisia Europeana a elaborat un set de instrumente recomandate tarilor din Europa în demersul fundamentarii politicilor interne, ca raspuns la transformările demografice majore pe care le traverseaza, arata analiza BNR.

"Instrumentele sunt structurate în jurul a patru piloni principali: echilibrul viata personala-munca (cu accent pe asigurarea accesului la servicii de îngrijire a copiilor în vederea reducerii inegalitatilor de gen), valorificarea potentialului tinerilor (în principal prin reducerea disparitatilor teritoriale), promovarea bunastarii generatiilor mai în vârsta (încurajarea îmbatrânirii active - prin programe de lucru flexibile - si în conditii bune de sanatate), respectiv gestionarea migratiei (atragerea lucratorilor non-UE si crearea unor conditii facile de viata pentru acestia)", se mentioneaza în raportul BNR.